

Večernik

Leto II. (IX.), štev. 165

Maribor, ponedeljek 23. julija 1928

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri

Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409

Velja mesečno, prejemnik v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 440

Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Oglaš po tarifu

Oglaš sprotoma tudi oglašni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Situacija se vrača v parlament

HADŽIČEVA MISLIJA KONČNO PRO PADLA IN BO DANES VRNIL MANDAT. — KDO BO VODIL NOVE VOLITVE. — NAPORI ČETVORNE KOALICIJE, DA OSTANE NA KRMILU.

BEograd, 23. julija. Sodeč po vseh znakih, stojimo zopet pred novim preokretom v razvoju vladne krize. Pričakovati je, da bo kraljevi mandatar general Hadžić še tekom današnjega dne vrnil svoj mandat kralju, ako tega že ni storil pri svoji opoldanski avdijenci pri kralju, ki je ob 13. uri še trajala.

Skozi 10 dni, odkar je imel general Hadžić mandat za sestavo vlade v svojih rokah, je bila situacija razčiščena v toliko, da so končno rešili, da se sedanja nardna skupščina ne sestane več. To pa je izževalo v razvoju krize nov moment — vprašanje novih volitev. Sedaj je nam reč treba razčistiti vprašanje, kdaj naj se izvrše volitve in kdo naj jih vodi. V političnih krogih se je že zadnje dni mislilo, da drži general Hadžić svoj mandat samo še formalno.

Vprašanje razpisa novih volitev je via facti spet preneslo situacijo na politične stranke. Sedaj se zlasti četvorna koalicija trudi, da dobi zopet situacijo v svoje roke. Demokraci so še slejkoprej odločno proti novim volitvam, ker se boje, da bi število njihovi mandatih znatno padlo in da bi bili zlasti v prečanskih pokrajinah popolnoma poraženi. Zjutraj so imeli den. okraši v poslanskem klubu konferenco, na kateri so dolgo razpravljali o položaju, ki bo nastal potem ko vrne Hadžić svoj mandat.

Zatrluje se, da so sedaj možne sledeče kombinacije za sestavo nove vlade, ki so vse enakovredne: nevtralna vlada, generalsko-uradniška, vlada bivše četvorne koalicije, koncentracijska in čisto hrvatska vlada. Mnogo se zopet govori o komandantu kraljeve garde, generalu

Petru Živkoviću kot šefu bodoče volilne vlade.

Za najnovejši razvoj krize sta posebno značilni današnji avdijenci vodje radikalov Ace Stanojevića in generala Stevana Hadžića kot dosedanega kraljevega madatarja. Aca Stanojević je odšel na dvor ob 11. dopoldne, Hadžić pa opoldne. Stanojević je bil pri kralju poldrugo uro. Ko se je on vračal iz dvora, se je med njim in številno navzočimi novinarji razvil sledeči razgovor:

— »Gospod predsednik, Vi ste bili pravkar v avdijenci pri kralju.«

— »Da bil sem. Situacija gre zopet nazaj v parlament. Videli bomo, kaj bo!«

— »Ali je general Hadžić vrnil kralju mandat?«

— »Da, sedaj je na dvoru in ga bo vrnil!«

— »Kdo bo sestavil sedaj novo vlado?«

— »To je odvisno od razpoloženja posameznih poslanskih klubov.«

— »Kakšna bo nova vlada?«

— »Dela se na sestavi nove delovne vlade.«

— »Komu bo poverjen mandat?«

— »Tega ne vem, meni gotovo ne!«

S tem je bil razgovor z Aco Stanojevićem končan in se je radikalni leader vrnil v svoj hotel. Stanojević ostane še nekaj dni v Beogradu. General Hadžić je bil ob 13. uri še vedno na dvoru pri kralju.

Dopoldne sta bila v avdijenci tudi londonski poslanik dr. Gjurić in rimski poslanik dr. Rakić. Vseučiliški profesor dr. Pitamic je imel dopoldne krajši sestanek z generalom Hadžićem.

od kralja v posebni avdijenci. Zavalila se je ponovno vladarju za njegovo izredno ljubeznivost, ki jo je pokazal napram njeni rodbini s tem, da je prevzel v svojo oskrbo dva njena otroka. Mala Nadica bo odposlana kot kraljeva varovanka v neki internat v Brno, sin Zbiško pa v Pariz, da dovrši tamkaj gimnazijo.

Nov preoceanski polet

BREST, 23. julija. Včeraj popoldne je startal major Paris s svojim spremljevalcem Maretom in enim radio-tegrafistom na vodnem letalu »La Fregatte« k preoceanskemu poletu. Major Paris ima s seboj 5.000 litrov bencina. Poleteti namerava preko azorskih otokov do Newyorka.

Aretacije anarhistov na Španskem

PARIZ, 23. julija. »Echo de Paris« poroča, da so španske oblasti odkrile v Barceloni zaroto proti španskemu kralju Alfonzu. Nameravan je bil celo atentat na kralja. V zvezi z odkritjem so bile izvršene že številne aretacije. Med drugimi je bil v Narbonnu aretiran tajnik anarhistične zveze, pri katerem so našli zelo obtežljivo korespondenco. Atentat na kralja so sklenili anarhisti na svojem zborovanju v nekem gozdu pri Barceloni.

Nobilova milijonska kupčija

NOBILE PRODAL SVOJ SPIS O EKSPEDICIJI NA SEVERNI TEČAJ ZA 3 MILIJONE LIR. — SMRT KAPETANA MARIANA. — REŠENI NA POTU V NARWICK.

MOSKVA, 23. julija. Rušilec ledu »Maligin« je že zapustil ledeno cono in odplul proti Arhangelsku. Potoma je še preiskal Karlov otok, vendar pa ni našel o Amundsenu nobenih sledov. »Città di Milano« je odplula z rešenimi Italijani in češkim znanstvenikom dr. Behounekom v Narwick. Dr. Behounek je odklonil novinarjem vsako izjavo, ker je kapitan ladje »Città di Milano« prepovedal sploh vsak razgovor z novinarji.

BERLIN, 23. julija. Tukajšnji »Montagsblatt« poroča iz Milana, da je general Nobile prodal svoj opis ekspe-

dicije na Severni tečaj nekemu italijanskemu listu za tri milijone lir. V Milanu je bil ustanovljen fašistični odbor, ki bo uvedel zbirko za spomenik ponesrečenim žrtvam Nobileove polarne ekspedicije.

Listi poročajo dalje, da je prispela v Kingsbay vest, da je eden izmed rešencev na parniku »Città di Milano« umrl. Čeprav komandant imena noče izdati, pa se splošno domneva, da gre za kapetana Mariana, čegar stanje je bilo že na »Krasinu« zelo neugodno.

Velik požar v Zagrebu

ZAGREB, 23. julija. Sinoči je nastal na občinskem posestvu, t. zv. Kajzerici, velik požar, ki je zavzel ogromne dimenzije. Divjal je vso noč in ga tudi še danes dopoldne kljub naporom številnih gasilcev niso popolnoma zadušili. Veliko občinsko gospodarsko poslopje je pogorelo do tal z vsemi stroji vred. Žrtev plamena je postalo tudi 30 vagonov sena. Vzrok požara še ni znan, domneva pa se, da je bil ogenj podtaknjen.

Železniška nesreča

BOSTON, 23. julija. Pri Farningtonu je včeraj trčil delavski vlak v neki tovorni vlak. Sunek je bil tako močan, da so se prvi trije vagoni delavskega vlaka popolnoma razbili. Po dosedanjih ugotovitvah je bilo po katastrofi 6 oseb mrtvih, 40 pa težko ranjenih.

Italija in balkanski Locarno

MILAN, 23. julija. Na poročila francoskih listov o potrebi balkanskega Locarna, odgovarja »Popolo d'Italia«, da hoče Francija očitno ovekovečiti stanje, katero je ob sklepu mirovne pogodbe diktiral Mussolini. List se obenem zavzema za Bolgarsko, češ da je bila z mirovno pogodbo zelo prikrajšana in da bo že Mačekonija skrbela za to, da se sanje o balkanskem Locarnu ne bodo kmalu uresničile. Mussolini sam je za revizijo mirovne pogodbe in za ohranitev miru na podlagi pravične razdelitve miru.

Tragične smrti

je preminul te dni na Gorenjskem književnik in bivši novinar, g. Fran Pogačnik, znan posebno kot podlistkar v slovenskih časopisih. Zadnje čase je bil močno duševno potr, vrh tega pa so ga tlačile tudi materijalne skrbi. Obupal je končno nad svojim življenjem in šel prostovoljno v smrt. V gozdu pod Martulikom pri Kranjski gori se je obesil. Pri njem so našli listek z napisom: »Odhajam prostovoljno v smrt, ker nisem znal živeti.« Pokopali so ga v Kranjski gori. B'g mu spomin!

Nesreča kolesarja.

Pri včerajšnji dirki »Peruna« na progi Maribor—Celje je na ovinku v trgu Konjice padel znani dirkač Valentin Šibenik ter si pri padcu zlomil desno ključnico. Kljub temu pa je vozil naprej ter dosegel pri dirki tretje mesto. V Celju mu je nudil prvo pomoč g. dr. Hočevar. Vsekakor požrtvovalnost dirkača.

Se ena kolesarska nezgoda.

Razen na drugem mestu javljenih kolesarskih nesreč se je pripetila nezgoda tudi Franu Kormanu, mizarju v Pobrežju, ki je na neki privatni vožnji padel s kolesa in se poškodoval na glavi in rokah. Vzrok nesreče je v tem, ker so se mu zlomile vilice na kolesu.

Nadebudni globetrotter

obeta postati komaj letni Berislav Neralić, sinko našega opernega baritonista g. Franja Neralića. Prošlo soboto se je na dvorišču igral s svojo 7letno sestrico Mirico, naenkrat mu je padlo v glavo, da gre — v svet. Bos, kakor je skakal po domačem dvorišču, je okrog 10. predpoldne krenil iz Cvetlične ulice — na pot... Razumljiva je skrb roditeljev v takih slučajih. Ker živahnega Beco niso pogrešali preje kakor opoldne, se je g. N. nemudoma napolnil z motorjem g. Ken-de v Limbuš. In res sta našla tam pri znani hrvatski družini g. Pandića malega Berislava, igrajočega se s kučki. V Limbuš je dospel ob 12. uri. Pri Pandićevih imajo namreč srčkanega pinča »Dudico«, ki je njegova simpatija. Zanimivo je omeniti, da jo je fantiček ubral za železniško progo na svoj cilj, dočim je možato izjavil, da se mu pot skozi gozd ali po cesti ne zdi povsem varna. Mladi globetrotter obeta postati še slaven avanturist, kajti že sedaj je četudi majhen deček — »velik mož«.

Tatvina preporočenih pisem.

Pri mariborski pošti so že pred tedni ugotovili tatvine preporočenih pisem in dognalo se je, da se zločini vrše med prevozom. Iz preiskav pri ambulanci je bilo pa razvidno, da se krade le ob dneh, ko je v službi sluga L. Včeraj so pri osumljenju napravili hišno preiskavo in v žepih njegove službene obleke so našli bankovce za 1000 mark, 15 stotakov, staro štampljko za preporočene pošiljke ter raznovrstne znamenke. Sluga je pred poštним komisarjem iz Ljubljane priznal, da je med vožnjo jemal pisma ter se polastil denarja, ki se je v pislih nahajal. Na tatvino so opozorile pritožbe strank. Eni se je »izgubilo« preporočeno pismo z velikim zneskom 4000 mark. Sluga L. je že oddan sodišču.

Nepreviden kolesar.

Včeraj se je peljal z avtom mariborski trgovec Jos. Moravec skozi Celje po Aleksandrovi ulici. Na ovinku mu je neki kolesar zavozil s svojim kolesom v avto s tako močjo, da mu je z glavo upognil zadnji blatnik, sebe pa težko poškodoval ter popolnoma pokvaril prednje kolo. Trgovec Moravec utroji »malenkostno škodo«.

General Savov †

PARIZ, 23. julija. V Nici je umrl bivši bolgarski vojni minister in vrhovni poveljnik bolgarskih čet v balkanski vojni, general Savov. Pokojnik je bil eden najboljših sposobnih bolgarskih oficirjev. Po svetovni vojni je bil nekaj časa bolgarski poslanik v Parizu, pri sklepanju mirovne pogodbe pa član bolgarske delegacije. Bil je zagovornik zblizanja Bolgarske in Jugoslavije ter zlasti naklonjen politiki bivšega ministrskega predsednika Stambulijskega. Zadnje čase se je popolnoma umaknil iz političnega življenja in je živel v Franciji.

Smrt grofa Pejačevića

DUNAJ, 23. julija. Sinoči je umrl v sanatoriju Cottage bivši hrvatski ban, grof Teodor Pejačević. Zadela ga je srčna kap. Pokojnik je bil pristaš bivše madžarske stranke. Po prevratu se je popolnoma umaknil iz političnega življenja. Zadnje čase je začel vidno hirati. Svoji boleznii na srcu je iskal leka pri zdravnikih na Dunaju, kjer pa ga je sedaj dohitela smrt.

Udova Paula Radića pri kralju

BEograd, 23. julija. Včeraj dopoldne je bila sprejeta udova po umorjenem poslancu Pavlu Radiću s svojima otrokoma Zbiškom in Nadico

V imenu naroda . . .

POSLANCI IN ODBORNIKI, KI SAMO KRIČIJO IN IZZIVAJO.

Maribor, 23. julija.

— Končno obsoja g. predsednik vse tiste, ki so se udeležili sej le, ko je bilo treba razgrajati, ki so pa naenkrat izostali, ko je bilo potrebno, da s stvarnim delom dokazujejo svojo sposobnost ter svojo ljubezen do ljudstva —.

To je zapisal »Slovenec« ob zaključku sedanjega zasedanja oblastne skupščine. S pridržkom oklepaja in besede »men-da« je skušal nasloviti to na z delom preobloženega poslanca KDK, zadel je pa točno nekaj svojih odličnih članov. SLS ima v oblastni skupščini par ljudi samo za izzivanje in kričanje. O stvarnosti, sposobnosti in ljubezni do ljudstva, do skupnosti ni pri njih niti govora.

Ti ljudi poznajo samo svojo stranko, mnenja vseh drugih odklanjajo že vnaprej. To je duševno manj vredno, a zavredno in odgovorno početje, bi dejali psihijatri in sodniki.

Uredba je v razpravi splošno in podrobno. Poslanec izraža svoje stvarne pomisleke ter stavlja predloge. Kričaču zadostuje, da se je oglasil nasprotnik, in že se izkaže s svojimi medklici iz besednjaka demagogije in psovovanja. Uredba roma skozi odseke in tu se izkaže vsa umestnost in potreba predlogov prej toliko motenega in žaljenega govornika. Spremenjena zadeva se vrne pred skupščino, kričača pa ni niti malo sram.

Ljudje takega tipa živijo, tudi v maniji vsevednosti. — »Pomislite vendar,« — svetuje mož iz opozicije mirno in stvarno, — »stvar je napačna, vsem škoduje, danes enim, jutri drugim, tudi vam.« — Kaj bi mislil, kričati je lažje! Kriči in kriči, dokler ga »višji« ne sune med rebra, naj neha, ker je res tako . . .

Poročevalec — večinski — utemeljuje osnutke in predloge, govori stvarno brez strankarsko-politične primesi. Kričač pa brez tega ne more izhajati. Če referent zadeve ne »zabeli«, jo »zabeli« kričač, pa naj je to še tako odvratno in neokusno.

Na poslušalce — gotovo na vse razven onih iz prvih klerikalnih bojnih vrst — dela pri oblastnih in tudi pri občinskih sejah najslabši utis mladi in mali kričaški prvak. Zanj je potrebno takozvano »bojno razpoloženje« na sejah. Najbrž bi izzival tudi tedaj, če bi se vse

nemo sprejemalo kakor na kakšni SLS zaupniški seji. Zadostuje, da se nasprotnik oglasi.

Kolikor nastopov od katerekoli druge strani, toliko njegovih izpadov. Koliko je že slišal ne na strankarsko-politični naslov, temveč na osebnega radi neprestanega izzivanja, a se ga vse skupaj ni niti malo prijel! — Molčite, nedostojni kričač! Molčite, ko o stvari nimate niti pojma! Ali je to v skladu z vašim poklicem? Kje ste še bili, ko smo mi to delali! — itd. Vse to se ga ne prime, samo vzpodbudi ga, da si vnovič kaj podobnega zasluži.

Navadni zemljan, ki — recimo — tako rad pije, da pride včasih tudi pijan na kako sejo, ni sicer »dika«, je pa stokrat boljši od mladega moža, ki s svojo zagriženostjo tepta visoko zapoved in nalogo svojega poklica ter škoduje korporaciji, v katero ga je privedla stranka.

Nikdar se še ni udeleževal pri kakem pozitivnem in soglasnem zaključku. Kot govornik nastopi le tedaj, kadar so strankarski interesi nad splošnimi, kadar — recimo v oblastni skupščini — SLS večina ne mara soglasja vseh ljudskih predstavnikov. Boljše kaj takega ne zna nihče povedati.

To je tudi sposobnost. Žalostna sposobnost za človeka in za skupino, kateri pripada.

Ob redkih prilikah, ko govori večinski predlagatelj stvarno, ko se upoštevajo stvarni predlogi in se končno vse soglasno sprejme, so pametni ljudje zadovoljni, radostni. Kričač je pa mrk in zlovoljen. Neprijetno mu je, ker se ni mogel izkazati. Jezo izlije v listu ali jo pa prihrani za prihodnjico. Od sej ne izostane, da ne bi zamudil prilike za izzivanje.

Kje je pri takem primeru stvarnost, sposobnost in ljubezen do ljudstva? — Kako pride narod do tega, da se imenujejo njegovi predstavniki tudi ljudje, ki znajo samo kričati in izzivati?

Tudi brez blejskega pakta imajo klerikalci mnogo skupnega z radikali. Radikalci imajo tudi nekaj ljudi zgolj za kričanje in izzivanje. Bolj ko se uveljavlja strankarski interes, bolj so v akciji in časti izzivači in kričači. Eni kričijo, psujejo, obrekujejo, Puniša Račič pa strelja, mori, ker organizacija kot celota ne ve, kaj se sme in ne sme v imenu naroda.

Lep zbor KDK ob meji

V nedeljo 22. tm. je bil pri Sv. Juriju ob Pesnici v prostorih g. Alojzija Vračka velik zbor, sklican od vodstva KDK. Zbora se je udeležilo nad 100 ljudi in sta bili obe gostilniški sobi s hodniki vred napolnjeni. Poleg domačinov so se udeležili zborovanja tudi občani iz Sv. Križa, Zgor. Kungote, Svečine itd. Zborovanje je vodil znani narodni in gospodarski delavec g. Stanko Terčelj, poročala sta pa gg. narodni poslanec dr. Pivko in bivši poslanec Kirbiš. Med zborovalci je bilo tudi nekaj pristašev SLS, ki so poskušali po naukih svojega »Slovenskega Gospodarja« delati medklice, pa sta jim oba poročevalca hitro zamašila usta, tako da so osramočeni utihnili. Kako veliko je bilo zanimanje zborovalcev, dokazuje dejstvo, da se je vršil zbor od konca mase pa do pol 12. opoldne in so zborovalci vztrajno poslušali. To je tembolj značilno, ker so se klerikalci zadnji čas z vso silo vrgli na to občino, v kateri so v nedeljo 29. tm. občinske volitve, in že po »Slovenskem Gospodarju« pojejo hozana svoji zmagi. »Zlati« Žebot sam je priredil nedavno tam zelo klaverno zborovanje. Zdi se, da bodo volilci občine Sv. Jurij v nedeljo 29. tm. dokazali, da si ne pustijo komandirati.

Šmarješki domovinski dan in še nekaj.

Za nami je naša domoljubna svečanost »Domovinski dan«. Letos je ta proslava po številu udeležencev prekosila vse prejšnje. Ni bilo skoraj hiše v vsej fari, odkoder bi ne videli vsaj enega, po večini pa tudi več udeležencev. Pohvalno omenimo, da so nas letos tudi sosedi Lenarčani posetili v lepem številu; precej številno so se odzvali tudi sosedi bližnjih župnij. Kot vsako leto, so v dokaj lepem številu prihiteli k nam tudi Ma-

riborčani; hvala jim. A zdaj par besed onim gg. Mariborčanom iz raznih krogov: n. pr. trgovskih, obrtniških, zdravniških, odvetniških i. sl., ki ne — upajo k nam ven, kojih lokale naši podeželani pogosto, da prepogosto obiskujejo. Ali res nočete, ali ne najdete vsaj enkrat na leto poti tudi k nam Slovenjgoričanom, ki vas že peto leto vabimo k naši domovinski slavnosti, ali pa morda želite, da vam po vašem načinu vračamo obiske. Pa naj bo; za letos si zapomnimo udeležence, drugo leto pa neudeležence iz omenjenih mariborskih krogov. V neizbrisnem spominu nam pa ostane zbor mariborske Glasbene matice, ki nas je s svojim krasnim petjem kar očaral; zlasti ne moremo pozabiti one veselo ginljive pesmice »Sem se rajtu ženiti«, katero je zbor moral ponavljati. Domačini bi, kot so rekli, matičarje poslušali kar vso noč in jim izrekaio še enkrat srčno zahvalo. Po Tiliki Markovi so prejeli v prisrčno govornem pozdravu skromni šopek prav kmetijskih rož z vpletenimi klasi, trtinimi listi itd. Učenci so uprizorili igro »Na narodni praznik«. Precej smeja je izzvala šaljivo poučljiva deklamacija »Narobe svet«. Tudi domači pevski zbor je skušil doprinesiti po svojih močeh k uspešni prireditvi. Hvala za poset tudi kl. »u« »Perunu« ter ravnatelju avtobusnega prometa g. inž. Tomšiču za oskrbo rednega prevoza gostov. Brez zamere prosimo goste, ki so nazadnje imeli ob odvozu težave, ki so tudi domačine težko dirnile, a so prva šola za boljše ureditev v drugič. Hvala tudi vsem darovalcem srečolovnih darov in za postrežbo, ki je bila spet prvovrstna. — Vsa prireditve pa je vendar krasno uspela, vsaj nam domačinom je »Domovinski dan« bil zopet ginljiv, pravi narodni obmejni praznik, upamo, da tudi Mariborčanom in vsem ostalim udeležencem!

Mariborski in dnevi drobiš

Tragična smrt zdravnika dr. Kumerja

Včeraj popoldne se je pripeljal z motorjem v Rimske Toplice v vseh krogih priljubljeni hrastniški občinski in rudarski zdravnik dr. Kumer, da se ohladi v Savinji. Na prikolici je imel s seboj vso svojo družino, soprogo in dvoje dece. Komaj pa je skočil v Savinjo, ga je prijel krč in pred očmi svojih ljubljenih je dobri družinski oče utonil. V Hrastniku je vzbudila nenadna smrt obče spoštovanega zdravnika najiskrenejše sočutje.

Samomor starega železničarja

Včeraj proti večeru si je vzel življenje 62letni strugar železniške delavnice Ivan Vlah. Mož je bil samec in je stanoval na Radvanjski cesti. Njegov stanodajalec je šel včeraj popoldne od doma ni ko se je zvečer okrog desetih vrnil, je našel v svoje veliko začudenje sobna vrata priprta in kakor zabarikadirana od znotraj z neko težo. Ko se je ob vrata močno uprl, se je nekaj težkega zmajalo in zrušilo! Prižgal je luč ter našel na tleh svojega sostanovca mrtvega z vrvjo okrog vratu. Obesil se je na kljuko, vrv se je pa utrgala, ko se je gospod uprl ob vrata. Nesrečnež je bil že več ur mrtev. Zapustil ni niti vrstice. Gospodar ve povedati samo to, da je večkrat izražal strah pred bedno starostjo ter da se je pred par dnevi potožil, da mu je sestra iz Gradca pisala nekaj žalostnega.

Smrtna nesreča pri kopanju.

Včeraj popoldne je utonil pri kopanju 17letni zidarski vajenec Maks Zamut, doma v Studencih na trgu kralja Petra! Nesrečni mladenič se je kakor večkrat kopal v kopališču pod studenskim bregom ter je plaval navzgor proti otoku. Kaka dva metra pred otokom ga je zgrabil krč, pogreznil se je ter se ni več prikazal. Iskali so ga tudi s čolni, a brez uspeha. Drava si letos izbira žrtve iz vrst dobrih plavačev. Kakor prejšnjo nedeljo pod Pobrežjem ponesrečeni ključavničar Berghaus, tako je bil tudi mladi Zamut dober plavač.

Sestanek SDS na Teznu.

V četrtek 19. tm. zvečer se je vršil na Teznu lep zaupni sestanek SDS, na katerem je poslanec dr. Pivko poročal o političnih dogodkih in na katerem se je obnovil odbor tamošnje krajevne organizacije SDS.

Smrtna kosa.

Sinoči je umrla po daljši bolezni ga Marija, soproga uradnika drž. železnice g. Stanka Wagnerja. Pogreb pokojnice se bo vršil jutri v torek ob 16. iz kapelice mestnega pokopališča v Pobrežju. Blag ji spomin!

Diplomiral je v Dresdenu

na tehnični visoki šoli za inženjerja elektrotehnične stroke g. Arnold Zupančič iz Celja. Čestitamo!

Dve lepi napredni zmagi.

V nedeljo so se vršile v občini Zagorje ob Savi in sosednem kraju Kotredžu občinske volitve, pri katerih so napredni glasovi nenavadno narasli. V Zagorju je bil rezultat sledeči: SDS skupno 288 glasov in 9 mandatov, SLS 210 (6), socialisti 115 (3) in komunisti 232 glasov ter 7 mandatov. Samostojni demokrati so narasli od zadnjih volitev od 230 na 288, klerikalci so obdržali svoje postojanke, komunisti pa nazadovani. Še lepši je bil uspeh v Kotredžu, kjer so dobili samostojni demokrati 180 glasov in 13 odbornikov, klerikalci pa samo 67 glasov in 4 odbornike. SDS je narasla od 73 na 180 glasov, klerikalci pa so padli od 149 na 67.

Smrt pod železniškimi kolesi.

Sinoči okrog pol šestih je osebni vlak, ki vozi delavce iz Maribora do Fale, povozil v Rušah nekega delavca, čigar identiteta še ni ugotovljena. Nesrečnežu so usodna železniška kolesa docela razmesarila glavo in trebuh ter mu odtrgala roke od trupa, tako da je moral biti takoj mrtev. Mož se je vozil tudi z dela domov in ni izključeno, da je hotel pri tovarni dušika skočiti z vlaka, predno se je ta ustavil, a je poplašal svojo ne previdnost z življenjem.

Maturanti marib. učiteljskega letnikov 1880, 1881 in 1882

so praznovali preteklo nedeljo v Slov. Bistrici svoje obletnice zrelostnih skušenj. Že v soboto popoldan so se zbrali jubilarji iz raznih naših pokrajin, se pozdravljali in nekateri po mnogih letih na novo spoznavali. Zabavni večer je otvoril vodja sklicateljev, tovariš Porekar Anton s posebnim nagovorom in pozdravom na vse navzoče. Osebo navzočih so bili sledeči iz l. 1880: Cugmus Jožef, Farkaš Ivan, Kit Ivan, Šalamun Šimen in Viher Šimen. Iz l. 1881: Jug Vinko, Porekar Anton, Smolnikar Ivan in Zotter Ivan. Iz l. 1882: Črno Jernej, Knapič Ivan, Kocbek Franjo, Kristl Alojz, Vauhnik Mihael in Zdošek Martin. Manjkalo je od teh letnikov 14 tovarišev. Iz starejših in poznejših letnikov so se pridružili: Jaunik Gabrijel (74) Jurko Blaž, Pestevšek Karol, Petriček Anton, Reich Janez, Sabati Josip, Viher Lavoslav in Tomažič Ivan. Opravičila in pismene pozdrave so poslali: Kaučič Matija, Levstik Miha, Megla Frán, prof. Suher Fran, Trobej Lojze, Vabič Fran in Vogrinec Anton. V kratkih govorih spomnili so se tovariši: Pestevšek, Zotter, Kocbek, Vauhnik, Smolnikar in Šalamun — učne dobe (svetle in temne strani), zborčeka, manjkajočih in preminulih tovarišev itd. V veselem razpoloženju, pri dobri postrežbi, minule so hitro ure, katere je nad vse povzdignil izborna izveščani čitalniški orkester pod spretnim vodstvom tovariša Živka. Posebno je pozdravil jubilarje tam. šolski upravitelj Tajnik Miloš, želeč vsem krepko zdravje in dolgo življenje. V nedeljo dopoldne je bila na hribu pri sv. Jožefu maša za pokojne profesorje in tovariše, katero je daroval monsignor dr. Anton Jerovšek. Slava vsem pokojnikom, osobito letošnjemu tov. Šmidu Matiji! Opoldne je bil skupen obed v hotelu »Beograd«, ki je bil začimben z raznimi življenjskimi doživljaji, napitnicami in tovtipi. Prihodnji sestanek leta 1929 se bo vršil v Mariboru. Po končanem obedu, katerega sta se udeležila tudi dva cenj. okrajna šolska nadzornika, vršilo se je splošno slovo in pobračinski razhod s petjem — v zahvali vsem tovarišem (šicam), kakor vsem požrtvovalnim Slovenjebistričanom

Konferenca zapadnih oblasti za pospeševanje narodnega gospodarstva.

Že meseca aprila se je vršila v Splitu prva konferenca zastopnikov osmero zapadnih oblasti naše države, na kateri so razpravljali o skupnih smernicah za pospeševanje splošnega narodnega, zlasti pa kmečkega gospodarstva. V soboto 21. tm. je imel oblastni odbor zagrebške oblasti pod predsedstvom Štefana Radiča sejo, na kateri se je poleg mnogih drugih važnih stvari razpravljalo tudi o tem, da se najkasneje do septembra meseca skliče konferenca načelnikov kmetijskih oddelkov pri posameznih oblastih, na kateri bi se nadaljevalo o vseh onih vprašanjih, ki so v tesni zvezi s pospeševanjem in napredkom našega celokupnega narodnega gospodarstva.

Otrok v smrtni nevarnosti.

Obitelj železničarja Korena ima velike skrbi s 7letnim slaboumnim sinom Josipom. Na nesrečnega otroka se ne da nikdar dovolj paziti, ker porabi vsako priliko, da uteče od doma. Tako se je otrok tudi včeraj odstranil od doma v Plinarski ulici ter se napotil proti Dravi. Ob brodu se je igral z malim čolnom ter padel v vodo. Brodar Ivan Merdavs, ki je bil z brodom že blizu drugega broda, je takoj odvezal rešilni čoln ter odhitel na pomoč. S pomočjo nekega moža, ki se je v bližini kopal, je rešil otroka smrti. Brodar Merdavs je otel že več ljudi iz dravskih valov. Letos je to že drugi slučaj.

Nezgoda.

Včeraj je padel z motornega kolesa 25letni mehanik Blaž Železnik ter si poškodoval levo roko. Pomoč mu je nudila rešilna postaja. — Neka gostilničarka iz koroškega predmestja je pa padla po stopnicah svoje kleti ter se tako močno ranila na glavi, da jo je moral rešilni oddelek odpeljati v bolnico.

Domača naloga, stanvanjski zakon in tirolska fronta

Učitelj Kalin je mož moderne šole. O prostem času osrečuje svoje paglavce s svobodnimi spisi. To da je zelo vzgojno. Ima prav. Zadnjič sem bral en tak produkt — bogme, kolosalna stvar! Kar rahljalo me je! Kremenit slog, sodoben siže, jasna vodilna ideja, čudovita dinamika golih stavkov! Mnogim našim gg literatom bi lahko stvar poslužila kot svetel vzgled. Evo je:

— Mihec Kokl, učenec III. razreda. Se-
litev (spis.)

Gospodinja nam je odpovedala stanovanje. Mama je zelo jokaia. Ata je bil hud. Je rekel, da je ta stanovanjski zakon svinjarija, da so ga napravili sami spiti vampi in naj cel svet mož gleda. Nato je šel v gostilno. Naša gospodinja ima veliko denarja od strica iz Amerike. Ata pravi, da že ve, kakšen je tisti stric. Mama je pospravljala naše stvari. Moj brat Jožek je dobil facke, ker je jokal za kruhom. Ata je potrgal električne žice, ker jih gospodinja ni hotela plačati. Luknje je zamazal z blatom. Je že tako dobro, je dejal, anštrajharja naj kar stric iz Amerike plača, če hoče. Pohištvo smo znosili na dvorišče. Potem je prišel voz. Ata in njegov prijatelj Plavček sta pričela nalagati. Gospod Plavček je železničar. Doma je iz Ljubljane. Na vaštišu se je zdrobila plošča. Ata je svetlo pogledal in vpil: hargot, to je pravica, frdamana regirunga! Jaz sem nosil pivo, da je bilo bolj hladno. Potem je voznik zapregel konje in smo odšli. Novo stanovanje imamo na podstrešju. Zelo je vroče. Jožek je jokal in prosil, naj gremo domov. Kako je neumen, je pač še

majhen. Jedli smo pri gospe Brdar. Makarone in solato. Potem sta ata in g. Plavček postavila pohištvo in postelje. Mama je šla po vino. Ata je dejal, da ne bomo dolgo tu. Bomo šli v kolonijo. Gospod Plavček je rekel, naj bo ata bolj politič, če ne bo nič s kolonijo. Saj je klobasa, če greš danes v drugo stranko, posebno radi stanovanja. Mama je šla še enkrat po vino. Potem so se pogovarjali o fronti, kako je bilo na Tirolskem pri zibcenarjih. Gospod Plavček je pripovedoval o feldvebeljnu Potrpinu, ki je bil zmeraj pijan. Rekel je, da so na tistem koncu fronte Italijani kar z mašino streljali, če je kdo le palec pomolil iz luknje. Potrpin pa se je zjutraj nalil rumu in feldflaše. Potem je stopil pred ograjo in je začel vpiti: Alo, polentarij, sém, če mate kaj korajže! Italijani pa so se mu smejali in so ga pozdravljali: bonžorno, kome va sržan Potrpin? To je moral biti hec!

Potem je ata povedal, kako je šel sržan Potrpin na dopust. Prišel je samo do Jesenic. Tam je izpil pet litrov cvička. Na steni pa je visela cesarjeva podoba. Potem je naročil še en liter. Bil je zelo pijan. Prijel je za steklenico in jo zagnal v podobo in rekel: Ala, Korl, auf main vol, še ti ga daj, jaz ga mam že zadosti! Nato so prišli orožniki in so ga odgnali nazaj na Tirolsko. Vsi smo se smejli. Mami se je kolcalo. Še je lušno! je zavpil gospod Plavček. Pa res, je rekel ata, kua ma jamral! Čuk na palc' pa židana marel! Potem je vzel gospod Plavček kitaro in sta z atom prepevala narodne pesmi. Bilo je zelo lepo.

Ruska rešilna akcija na Severnem tečaju

RUSKO DRUŠTVO ZA RAZISKOVANJE POLARNEGA SVETA.

Stalni sotrudnik »Prager Presse« inž. Šrom, ki biva že dolgo časa v Rusiji, odkoder je poslal svojemu listu že mnogo zanimivih člankov, je opisal tudi rusko rešilno ekspedicijo na Severnem tečaju.

V Rusiji obstoja že dolga leta posebna organizacija za raziskovanje polarnih krajev, ki je članica mednarodnega društva za raziskovanje arktika z letali, o njenem velikem delovanju je pa svet do nedavno le malo vedel. Vlada je tej organizaciji dala v uporabo in upravo vse najboljše rušilce ledu in več letal raznih tipov. Takoj, ko so prišle prve vesti o ponesrečeni Nobilevi ekspediciji, je organizacija uvedla vse priprave za rešilno akcijo in ko se je do organizacije obrnila tudi vlada, so bile že vse priprave tudi v tehničnem oziru gotove. Organizacija je vladi poslala svoj predlog, ki je bil nemudoma sprejet. Istočasno so bili vzpostavljeni tudi stiki z leningradsko akademijo znanosti radi meteorološke službe.

Za vodjo ekspedicije rušilca »Krasina« je bil imenovan profesor Samojlovič, temeljit znanstvenik in preizkušen raziskovalec polarnega sveta, ki je vodil že več ruskih ekspedicij na skrajni sever. Akcijo »Maligina« je pa vodil prof. Wize. Oba rušilca sta bila opremljena z letali in sicer prvi z lažjim tipom, pod vodstvom letalca Čuhnovskega, drugi pa s težjim pod vodstvom starega polarskega pilota Babuškina. Posadke niso tvorili samo na severu preizkušeni mornarji, temveč tudi mehaniki, lovci, ribiči in znanstveniki. Oba rušilca sta bila opremljena z najboljšimi radio-aparati, tako da je bilo to dvoje vzorno opremljenih ekspedicij ne samo za reševanje, temveč tudi za pravo raziskovalno delo.

Letalec Babuškin, katerega je zajelo skrajno neugodno vreme, je med časom, ko je bil pogrešan, štirikrat pristal in zopet vzletel, kar je velik rekord v neznanem polarnem svetu. Velika večina drugih letal se je ponesrečila, ker se ni mogla več ločiti od razpadajočih plošč. Babuškin je tudi pristajal na ploščah, ki so pokale ter se topile, a se je vedno zopet dvignil ter končno našel pravo smer. Ni čuda, da je ravno on trdno prepričan, da bo rešil Amundsena. V požrtvovalnosti in spretnosti je Čuhnovski vreden tovariš Babuškina.

Nad posrečeno rešilno ekspedicijo je za vladalo v Rusiji veliko veselje. Organizacija za polarno raziskovanje je z uspehi te ekspedicije sijajno dokazala potrebo svojega obstoja in to ravno neposredno po mednarodni konferenci. Povod velikega veselja in navdušenja je seveda tudi moralno zadoščenje. Ekspedicija se je samostojno in tiho podala na delo ter se ni zmenila za razne skeptične opombe o rušilcih. Zanimivo je tudi to, da je bil rušilec »Maligin« leta 1920 na skrajnem severu po slučajni nesreči v veliki nevarnosti med ogromnimi ledenimi ploščami. Rusi so tedaj prosili za pomoč Angleže, ki so bili blizu s svojim primernim brodom. Angleži se niso zmenili za tradicionalno dolžnost pomoči vsem, ki se znajdejo v kaki prirodni katastrofi, zlasti pa na morju. Zahtevali so, naj se za pomoč položi vsota 20.000 funtov šterlingov. Rusi so to vsoto izplačali in šele potem so Angleži osvobodili ruskega rušilca iz ledene ječe. Rusi so poskrbeli, da se je ta dogodek sedaj svetu poklical v spomin in to jim je posrečilo še tembolj, ker je Mussolinijeva vlada ponudila odškodnino za vso rusko rešilno akcijo. Ponudba je bila, kakor znano, odklonjena z motivacijo, da se za pomoč v prihodnjih neizogledah ne da plačati, ker je pomagati dolžnost celokupnega človeštva.

Zborovanje maharadž

V Londonu zboruje kongres indijskih knezov. Kongres je v zvezi z delom komisije, ki dela osnutke za novo indijsko ustavno dobo. Ta komisija, imenovana po svojem predsedniku Simons-komisija, si je vzela eksotične indijske kneze kot protitež napravljenim indijskim parlamentom, ki ji delajo velike težave. Knezi, ki itak živijo kakor bogovi, so že večkrat izrazili željo po večjem vplivu. Doslej so Angleži te želje preslišali, sedaj so pa v svojih težavah le pozvali maharadže v London na kongres, ki naj bi razpravjal o knežjih prerogativah. Angleži mislijo: Vse skupaj ne more škodovati, znabiti bo pa v tem ali onem pogledu še koristilo, ker razkošni knezi z velikim nezadovoljstvom gledajo na demokratska stremeljenja svojih rojakov. Angleži se zanašajo na kneze, knezi na Angleže, mislijo pa vsi na to, kako bi drug drugu izkoristili.

Rapid zmagovalac v štafetnem teku

Pri včerajšnjem štafetnem teku skozi Maribor je že tretjič zaporedoma zmagal SD Rapid in si tako definitivno priboril pokal »Marburger Zeitung«. Startalo je pet mošttev, borba sama pa je bila pričakovanju primerno izredno ostra in zanimiva. Pri prvi in drugi predaji je vodil ISSK Maribor, pri tretji na 480 m pa Rapid, ki je ostal na čelu do pete predaje, kjer je bil boj najsilnejši. SK Ptuj je dosegel vodstvo, čeprav sta bila tik za njim Rapid in »Maribor«. Pri zadnji predaji je Ptujčanu spodrsnilo, da je padel. To je bil vzrok, da je zopet povzel vodstvo Rapid, ki je dosegel celj v 3 min. 44 sek. Sledili so mu SK Ptuj, ISSK Maribor in SK Železničar. Svoboda je med progo odstopila. Zanimanje občinstva za štafeto je bilo zelo veliko. Aranžma sam, ki ga je imel SD Rapid, pa je bil vrlo dober. Tako policijski stražniki kakor tudi člani gasilskega društva imajo nemalo zaslug, da se je izvršila redka prireditev v najlepšem redu.

Nogomet v Mariboru.

Včerajšnji mladinski tekmi: Železničar II. mlad.—Rapid II. mlad. 4:1 (1:1). Rapid I. mlad.—Svoboda mlad. 4:3 (2:1).

Slovo nekaterih sportnikov iz Maribora.

Kakor smo že objavili, se te dni poslavljaja iz Maribora več znanih mariborskih sportnikov, ki odhajajo k vojakom. Za slovo bodo odigrali še eno tekmo in sicer v sredo, 25. tm. Igrali bodo proti rezervi SK Železničarja na prostoru SK Železničarja. Tekma bo bolj šaljivega značaja in radi tega gotovo zelo zabavna. Mariborsko sportno publiko pozivamo, da posetijo prireditev. Cene so minimalne. Pričetek ob pol 19. uri.

Tretje kolo državnega prvenstva

v nogometu je bilo odigrano včeraj. V Zagrebu je igral Gradjanski z beograjsko Jugoslavijo pred 6000 glavo publiko neodločeno 1:1 (1:1), v Beogradu je BSK premagal Haška ob prisotnosti 4000 gledalcev 4:3 (3:2). Ker je Sašk suspendiran, ni bilo tekme s Hajdukom. Plasma je torej pred predzadnjim kolom naslednji:

1. Beogradski SK	3 3 0 0	11:6	6
2. Gradjanski	3 2 1 0	4:1	5
3. Hašk	3 1 0 2	8:6	2
4. Hajduk	2 1 0 1	2:3	2
5. Jugoslavija	3 0 1 2	3:9	1
6. Sašk	2 0 0 2	2:4	0

Gradec: Admira (Dunaj)—reprezentanca Gradca 11:2 (3:1).

Dunaj: Praška Slavija—Wacker 3:1 (0:0, Austria—Cricketer 3:2 (2:1), Vienna—Hakoah 4:2 (3:0).

Nadaljevanje turških reform

Nova Turčija nadaljuje vstrajno svojo pot. Sedaj je sklenjena uvedba latinice in arabskih števil, kakor je to v Evropi. Številke se že rabijo v trgovini in prometu, z ozirom na nekatere urade, pri katerih je za spremembo treba več časa, pa datira splošna uvedba od prihodnjega leta naprej.

Uvedba latinice zahteva seveda več časa. Računa se, da bo latinica šele v 15 letih obligatorično uvedena. S tem pa ni rečeno, da se ne bi z njenim poukom takoj začelo v šolah. Glavne težave so v tem, da turški jezik nima 24 glasnikov, temveč 32. Latinske pismenke bo treba izpopolniti z nekaterimi novimi znaki. Po možnosti se bo vse izgovarjalo, kakor se piše — torej fonetično — kjer pa ne bo šlo, tam bo pa uveljavljen nov sistem, posnet iz raznih evropskih jezikov. Ta sistem še ni gotov, dasi razni turški listi že prinašajo za poskus odstavke v latinici ter stavijo z njimi glede pisave razne svoje predloge.

Proti uvedbi latinice so poleg vseh stvarnih težav tudi pomisleki več ali manj sentimentalne narave. Mnogi obžalujejo, da bo tako interesantna pisava kakor je turška prepuščena samo še učenjakom in starinoslovcem. Zakonodajalci pa zavračajo vse pomisleke z zelo stvarno ugotovitvijo, da je v Turčiji ogromno število nepismenih, katerim je

Sport

Včerajšnja VII. kolesarska zvezdna dirka

v Celje je najlepše uspela. Dirki, ki jo je priredil Koturaški savez SHS, so se odzvali kolesarji iz Maribora, Celja, Vranskega, Ljubljane in Zagreba. Iz Maribora je startalo 17 udeležencev, Perunašev, ki so dospeli na cilj (64 km) v naslednjem redu: 1. Nabergoj (1:58:56), 2. Krmaršič (1:59:55), 3. Šibenik (2:35), 4. Jurčič (2:4:29), 5. Lakner (2:8:48), 6. Vencel, 7. Štruel, 8. Grmovšek, 9. Rozman, 10. Želko. Na mokri cesti pri Konjicah je Šibenik padel in si zlomil ključnico, kar pa ga ni oviralo, da ne bi dirkal dalje in je res kot tretji dosegel cilj!

Tenis v Čakovcu in Celju.

Včeraj sta se vršili v Čakovcu in Celju zanimivi tekmi v tenisu. V Medmurju so gostovali člani ISSK Maribora, ki so zmagali nad člani Čakoveškega ŠK v razmerju 11:0, v Celju pa SK Ptuj, ki je podlegel SK Celju 2:8.

Slovanski plavalci v Pragi.

Pri plavalnih tekmah treh slovanskih držav v Pragi je odnesla Češkoslovaška 277 točk, Jugoslavija 158 in Poljska 123 točk. Plasma je torej isti kakor lani v Beogradu.

Davisov pokal.

V teniskih tekmah za Davisov pokal so premagali v Parizu Amerikanci Lahe v razmerju 4:1, tako, da bo igral v finalu letošnji prvak Amerika z lanskim, Francijo, za končnoveljavno prvenstvo 1928.

Naši težkoatleti na olimpijadi.

JTAS je poslal v Amsterdam na IX. olimpijado naslednjih devet predstavnikov naše težke atletike: Palković (Herkules, Zagreb), Marković, Metzner (Croatia, Zgb), Szabo (Subotica), Belas (Sub.), Juhas, Huber (Sombor), Grbić (Sombor). Spremljata jih savezni kapetan Berger in trener somborskega delavskega kluba Hehn. Večina atletov je torej iz Vojvodine in bodo nastopili najbrž v lažjih kategorijah.

Končno vendar 100.000 Din!

Olimpijskemu odboru v Beogradu je vendarle uspelo izprositi od vlade 100.000 Din podpore za Amsterdam. Razdelili jo bodo med lahkoatlete, težkoatlete, kolesarje, sabljače in Sokole.

Nogom. prvenstvo Nemčije.

Včeraj so odigrali v Nemčiji predzadnje kolo državnega nogometnega prvenstva. V Leipzigu je berliska Hertha premagala monakovski Wacker 2:1 (0:0), v Duisburgu pa Hamburger SV monakovsko Bayern 8:2 (1:1). Ker igrajo Nemci prvenstvo po pokalnem sistemu, se snideta v nedeljo v finalu Hertha in Hamburger SV.

v veliko večjo korist, če se naučijo svetovne in povrh še lažje pisave. Uvedba latinice je logično nadaljevanje kulturnega stremeljenja preurejene turške države.

Tiger na svatbi

V neki vasi v Siamu se je pripetil na svatbi nenavaden dogodek. Svatje so odšli ravno na trg, kjer bi se imela vršiti godba. V tem trenutku se je zaslislalo strašno vpitje, ki je razgnalo vse razposajene goste. Ogromen tiger se je namreč priklatil v selo in zgrabil nevesto s svojimi šapami. Ženin je s kopjem navalil na zverino, neki Evropejec, ki se je slučajno mudil tamkaj, pa je oddal strel iz puške. Ranjeni tiger se je zvijal od bolečin in končno izpustil svojo žrtev. Mlada nevesta je padla v nezavest, vendar pa si je kmalu opomogla in je že v nekaj dneh okrevala. Prisotnim domačinom ostane usodna svatba nedvomno vedno v spominu.

Med otroci.

— Kaj pa tako razgrajata? Misli sem, da se lepo igrata.
— Saj se igrava — ata in mamo.
— Ali ti je treba potem tako tuliti, Mihec?
— Seveda, če pa hoče imeti denar od mene!

